

กัญชา กับ กีฬา (Cannabinoids and Sports)

ธนวุฒิ แสงบุญ^{1,2,3,4}

1. เจ้าหน้าที่ควบคุมสารต้องห้ามนานาชาติ องค์การต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก
2. อาจารย์พิเศษ คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. อาจารย์พิเศษ วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล
4. นักศึกษาปริญญาเอก สาขาเภสัชศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

E-mail: seangboon@hotmail.com

กัญชา (Cannabinoids) เป็นสารต้องห้ามทางการกีฬาที่องค์การต่อต้านการใช้สารต้องห้ามโลก (World Anti-Doping Agency : WADA) หรือว่าคำ กำหนดให้อยู่ในกลุ่ม S8 Cannabinoids ที่ห้ามใช้เฉพาะ ในการแข่งขัน (In-Competition) สารกลุ่มนี้จะช่วยให้นักกีฬาเกิดอาการผ่อนคลาย (Relaxants) ไม่ตื่นตระหนก ในขณะที่ทำการแข่งขันแต่อาจจะสูญเสียความสัมพันธ์ของระบบประสาทและกล้ามเนื้อ (Coordination) ผลที่เกิดขึ้น ทางกายภาพบางประการของการใช้กัญชา ได้แก่ ปากแห้ง อัตราการเต้นของหัวใจเพิ่มสูงขึ้น มีการขยายตัวของปอดและหลอดเลือด เวียนศีรษะ และอาจเกิดภาวะ ความดันโลหิตต่ำได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นกับนักกีฬาการใช้กัญชาสามารถเปลี่ยนการรับรู้ของความเสี่ยงซึ่งอาจนำไปสู่การตัดสินใจที่ไม่ดีอีกทั้งยังอาจลดทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นของนักกีฬาซึ่งนำไปสู่ความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุและการบาดเจ็บที่สูงขึ้นส่งผลเสียต่อการประสานงานการเคลื่อนไหวและการประมาณเวลาซึ่งผลกระทบทั้งหมดเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อนักกีฬาโดยตรงและบุคคลอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกีฬา ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์ในการแข่งขัน เช่น ฟุตบอล ว่ายน้ำ ยิมนาสติก ยิงธนู เป็นต้น และกีฬาที่ใช้ความเร็วสูง เช่น รถแข่ง จักรยาน สกี เป็นต้น

สารสกัดที่ได้จากกัญชาคือสาร Cannabidiol (CBD) และสาร Tetrahydrocannabinol (THC) เป็นสารที่สกัดจากส่วนขนของช่อดอกกัญชาตัวเมีย ในปี 2017 มีการรายงานผลการตรวจพบสารต้องห้ามทุกชนิด กีฬาในระบบการบริหารจัดการด้านต่อต้านการใช้สารต้องห้าม (The Anti-Doping Administration and Management System : ADAMS) พบว่า มีนักกีฬาที่ถูกตรวจพบ สารต้องห้าม จำนวน 4,076 ราย ตรวจพบเฉพาะในกลุ่ม S8 จำนวน 154 ราย คิดเป็นร้อยละ 4 นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ JAMA ในการสำรวจรายละเอียดเกี่ยวกับการติดฉลากของผลิตภัณฑ์น้ำมันออย จากสาร Cannabidiol (CBD oil) พบว่า ร้อยละ 69 ของผลิตภัณฑ์ที่ตรวจสอบมีความแตกต่าง จากรายละเอียดที่ระบุไว้บนฉลากและยังตรวจพบสาร Tetrahydrocannabinol (THC) ร้อยละ 21 ในผลิตภัณฑ์ที่ทดสอบอีกด้วยงานวิจัยดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์ ลงใน American Medical Association เดือน

พฤศจิกายน 2017 การที่จะสกัดสาร CBD บริสุทธิ์ จากพืชกัญชาเป็นสิ่งที่ยากเนื่องจากในกัญชามีสาร CBD ร้อยละ 0.03 และสาร THC ร้อยละ 12 (ขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ของกัญชา) มีคำถามบ่อยครั้งว่าสาร THC ในกัญชาใช้เวลานานแค่ไหนร่างกายจึงจะสามารถ ขับออกได้หมด **ปัจจุบันยังไม่มีคำตอบที่แน่ชัด**สำหรับสิ่งเหล่านี้เพราะสายพันธุ์ที่แตกต่างกันของกัญชาจะมีความเข้มข้น ของสาร THC ที่แตกต่างกันส่งผลให้ร่างกายได้รับปริมาณที่แตกต่างกันด้วยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกัญชาที่ได้จาก การสังเคราะห์จะมีผลอย่างมากต่อผู้ใช้ที่เป็นนักกีฬาสาร THC เป็นเหมือนไขมันที่ละลายได้ซึ่งหมายความว่า สามารถเก็บไว้ในร่างกายได้เป็นเวลานานและปล่อยออกมาอย่างช้า ๆ แม้ว่าจะไม่สม่ำเสมอก็ตาม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเผาผลาญร่างกายของแต่ละบุคคลและความถี่ของการใช้ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งด้วยเช่นกัน ผู้ที่เป็นนักกีฬาสามารถ ลดความเสี่ยงของการละเมิดกฎการต่อต้านการใช้สารต้องห้าม **ในการใช้กัญชา โดยปฏิบัติตนดังต่อไปนี้**

1. พิจารณากัญชาในการรักษาทางการแพทย์
2. หากกัญชาทางการแพทย์เป็นวิธีในการรักษาที่จำเป็น ก็ขอให้ยื่นแบบฟอร์ม TUE
3. พิจารณาให้แน่ใจว่าอาหารที่ผสมกัญชาหรือการได้รับกัญชาที่ไม่ใช่ทางการแพทย์มีความเสี่ยงต่อร่างกาย
4. ตรวจสอบให้แน่ใจว่าการใช้กัญชาอยู่ในช่วงระหว่างนอกการแข่งขัน (Out-of-Competition)

การละเมิดและการลงโทษสำหรับนักกีฬาที่ถูกตรวจพบกัญชาในตัวอย่างปัสสาวะหรือตัวอย่างเลือด หลังจากถูกสุ่มตรวจสารต้องห้ามในการแข่งขัน (In-Competition) จะได้รับการพิจารณาลงโทษตั้งแต่การว่ากล่าวตักเตือน ไปจนถึงการห้ามเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาทั้งในระดับประเทศและนานาชาติเป็นเวลา 4 ปี ถูกยึดเหรียญรางวัล เพื่อปรับลำดับการแข่งขันโดยให้ลำดับถัดไปได้รับรางวัลแทนและไม่มีการรับรองสถิติในการแข่งขันกีฬาประเภทนั้น

ดังนั้นหากนักกีฬาใช้ผลิตภัณฑ์ที่สกัดจากกัญชาจะมีความเสี่ยงที่จะถูกตรวจพบสารต้องห้ามและถ้านักกีฬาถูกตรวจพบสาร THC ในปัสสาวะจะถูกพิจารณาว่ามีสารต้องห้ามอยู่ในร่างกาย (Positive test) แต่ถ้านักกีฬา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้สารในกลุ่ม S8 เพื่อการรักษาจะต้องใช้แบบฟอร์มขอยกเว้นการใช้ยา เพื่อการรักษา (Therapeutic Use Exemptions : TUE) ทั้งนี้ว่าถ้าได้เพิกถอนสาร CBD ออกจากรายการสารต้องห้ามในปี 2018 และปี 2019 อย่างไรก็ตามนักกีฬาจะต้องรับผิดชอบตัวเองในการได้รับสารต้องห้ามทุกชนิดเข้าสู่ร่างกาย ทั้งโดยเจตนาและรู้เท่าไม่ถึงการณ์

เอกสารอ้างอิง

<https://www.wada-ama.org/en/> (accessed on 14 March 2019).

<https://www.usada.org/> (accessed on 14 March 2019).

<https://www.billionaireth.com/> (accessed on 14 March 2019).

https://cces.ca/sites/default/files/content/docs/pdf/cces_cannabisinsport_2018_e.pdf (accessed on 14 March 2019).

Marcel O. Bonn-Miller, Mallory J. E. Loflin, Brian F. Thomas, et al. 2017. Labeling Accuracy of Cannabidiol Extracts Sold Online. *JAMA*. 2017;318(17):1708-1709. doi:10.1001/jama.2017.11909. (accessed on 20 March 2019).

